

Martin Næs,
bókavörður

Kringla

Eg havi ein bil, sum er gjørdur í Japan, men sum er fluttur higar á føroyskum kjøli, og eg eri altíð í ullintum hosum, sum eru bundnar úr tógvinum frá ommu, sum omma aftur hevur fingið frá abba sum ull. Bilurin brennir bensin, sum hevur sitt upphav í Persarflógvanum, og flutt higar og goymt í stórum føroyskum goymslum, haðani tað verður heintað og flutt á útoyggjarnar av Esso Føroyar. Bygdamening!

Japanskir bilar hóska sera væl í tí føroyska veðurlagnum og, til

landslagið. Teir trekkja væl, dálka ikki og rusta heldur ikki verri enn so nógvir aðrir, og so liggja teir eisini so væl á teimum føroysku vegunum. Teir eru sum smíðaðir til tað føroyska vegasambandið. Bilurin hevur føroyska nummarplátu, og koyrikortið havi eg fingið frá Landfogeden på Færøerne. Bilurin verður í minsta lagi vaskaður eina ferð um vikuna við koldum og reinum kranavatni, sum er leitt oman úr fjøllum, gjøgnum plasttrær úr Kaldbak, inn í húsini hjá okkum.

Og har inni gongur

mamma og ansar eftir SEV-inum, tí hann er dýrrur, men hann er heitur, og so er hann føroyskur — hvør dropin. Tað er eisini tí, at mamma av og á kann snikja seg at lurta eftir danskaranum á longbylgju, og ringja til vinkonur sínar gjøgnum Telefonverk Føroya Løgtings. Tá ið so rokningarnar koma, verði eg sendur við girokortinum til Postverk Føroya, og samstundis skulu brev postast við føroyskum frimerkjum, sum eru framleidd uttanlands, men kunnu og skulu sleikjast her.

STRANDFARASKIP LANDSINS

FERASEÐIL

15 kr.

Nr. 09713

Tá ið eg fái fri, ferðist eg við Strandfaraskipum landsins, tí hesi røkja strandferðsluna:

1. á føroyskum kjøli
2. við rimiligum undirskoti
3. eftir eini føroyskari heildarloysn.

Og fyri at minka um eykaútreiðslurnar spara teir upp á eddini í ferðaseðlunum, og føra stórar lastir av útlenskum hoyggi inn í landið; tí tað borgar seg heldur fyrri føroyingar at liggja og koyr bil enn at hoyggja. Meðan vit sigla, lesi eg føroyskar bókur, skrivadar av føroyingum, men

tær tjúkkastu og størstu eru næstan altíð framleiddar uttanlands.

Til døgurða eta vit føroyskan fisk, sum er fiskaður undir Grønlandi av føroyingum umborð á føroyskum bátum figgjadum við útlenskum lánunum. Og okkara skip føra tann føroysktfiskaða fiskin undan Grønlandi tollfrian inn um okkara egna sjómarg.

Í veitslum verða vit fullir av útlenskum sprutti og rinda avgjöld í landskassan — somuleiðis fyrri sigarettirnar. So her kemur ikki føroysk framleiðsla landinum til góðar. Nú

verður eykagjald lagt á »japsaran«, uttan at vit hava møguleika fyrri at keypa ein føroysk framleiddan í staðin til hesar finpusaðu føroysku landsvegirnar. Ella sagt við øðrum orðum: Stuðlið føroyska framleiðslu við at keypa ikki føroyska framleiðslu. Er tað ætlanin?

Hvussu djúpar eru føroysku framleiðslurótarnar í okkum? Ella, er føroysk framleiðsla bara føroysk fyrri teir, sum eta moid og høvdu abbar sum gingu í húðaskóm? Melur tað runt? Melur tað ikki runt?

Tátur

Eg hevði ikki ætlað at komið í blaðtjak við Dagblaðið. Eri heldur ikki vissur í, hvussu langt skrivifrælsið hjá einum við »almennari løn« røkkur. Eri bert ein av teimum, ið skulu makka rætt, umsita og seta í verk reglur og politiskar avgerðir, ið vit fáa smoygdar niður yvir høvdið, uttan at hava fingið møguleika at peika á vansar ella skilabetri og biligari loysnir.

Eg skal tí bert gera heilt fáar viðmerkingar um mál, ið viðvíkja tí stóra partinum av Føroya fólki — lønmóttakaranum.

Eftir at hava tugt meg igjøgnum júkanir og eymskanir fólkaflöksins í Dagblaðnum, eri eg heilt og aldeilis sannførdur um, at hesin flokkur, fyrst hann fær tjansin, vil seta hælín á lønmóttakarafjeldina, tað verið seg á sjógvi ella landi.

Eg fari ikki at endurtaka Dagblaðið, men skal tó loyva mær at meina, at líkafrán »syrgiligt« er

ikki, at húsarhaldslojan er iroknað pristalið. Í Danmark t.d. hevur oljunýtislan heilt frá 1963 bert ávirkað pristalið við 2,5% ella knappliga við einari pristalsviðbót.

Tað var heldur ikki nakað fólkaflökspatent við avtøkuni av prosentuellu pristalsviðbótini, ið eisini bleiv avtikið í Danmark sama ár.

Samanumtikið gevur pristalið bert dekning fyrri umleið 50% av prishækkunum, so at úthøla tað meira er enn verri enn at avtaka tað.

Annars hava kanningar, gjørdar av OECD, vist, at í londum við pristalsviðgjøgnum lønum, veksur inflatiónin ikki meira enn aðrastaðni, og eru arbeiðsviðurskiftini nógv tryggari við færri dýrum verfallum og lønartrætum.

Min viðmerking um vinningsmark er ikki óneyðug, so leingi sum vinningar yvir 100% á brúksvørnum koma fyrri.

Nei fólkaflökkurin — tykkara mál er at gera pristalið til somu tátu sum prisansingina, lótmóttakaran skal heilt púra einsamallur bera allar samfelagsskyldurnar, meðan hin parturin bert skal njóta.

Eg seti føroyska lønmóttakaranum hesar spurningar:

Hvussu er skattaeftritið hjá okkum? Hvussu er tað við løngevurunum?

Hvar bleiv skattagrannskoðanin av?

Hvussu virkar prisansingin?

Skal pristalsviðgerðin útholast enn meira?

Hvussu verður við okkara egna pris- og pristalsdempandi tiltaki — Keyppssamtøkuni?

Eg haldi ikki, okkum nýtist fleiri tátur.

Um tað sum Dagblaðið kallar »hæddarpunktið í fastlønnum snæverskygni«: Eg havi onki imóti at verða endurtikin, heilt, í brotum ella í heilum setningum. Eg kann til eina og hvørja tíð standa inni fyrri tí, sum eg havi skrivað, men at kvetta setningar av um miðjuna fyrri at fáa nakað annað burtuúr — tað hava vit eitt illavorðið orð fyrri.

Mortan Rasmussen

FYRISPURNINGUR TIL J. OLSEN UM VILMA-MÁLID

Í Dagblaðnum tann 21. sept. í ár er ein grein um skinnvirknið Vilma, sum nú skal flyta inn í nýggj og stórr héli. Greinin greiður frá einum vælhyrdum arbeiðsgevara, sum eftir eina litla »kunstpausu« nú er til reiðar at fara aftur til verka. Nøkur smá skýggj eru tó enn á himli. Tað er sjálvandi tað almenna, ið skuggar fyrri til privata skipandi vinnulivinum, annars er grønt ljós.

Men fyrri júst einum ári síðani, 26. aug. í fjør, tók tjak seg upp um lønarspurningin millum arbeiðskvinnurnar á Vilma og arbeiðsgevaran Vilhelm Nielsen. Ósemjan snúði seg um, at arbeiðskvinnurnar kravdu ta løn, tær vóru skyldugar sambært sáttmála millum Føroya Arbeiðarafelag, har Sandavágs Arbeiðarafelag er limur, og hinumegin Føroya Arbeiðsgevarafelag, har Vilma helst er limur.

Úrslitið av hesi lønartrætu var, at formaðurin í Sandavágs Arbeiðarafelag, Jóhannes Olsen,

tjak og meiningar

Vit gera lesarar okkara varugar við, at treytin fyrri at fáa lesarabrev upptikin undir hesum teiginum er, at blaðstjórnin veit, hvør hevur skrivað brøvini.

ist til verkfallið, og var tað 10. jan. í ár.

Í dag, eitt ár eftir arbeiðssteðgin, er tað eg vil spyrja um. Hevur Vilhelm Nielsen myndugleika til at siga, at nú skal eg byrja aftur, tá arbeiðskvinnurnar har eru í verkfalli? Er tað ikki at vera »skrúðbrekkari«, um onkur annar tekur arbeiðið upp?

Eg haldi, at formaðurin í Føroya Arbeiðarafelag, Jóhannes Olsen, er skyldugur at svara. Fyri tað fyrsta, tí hann hevur ábyrgdina av verkfallinum, og fyrri tað næsta, tí at arbeiðsfólk kring landið hava krav uppá at vita, hvussu tað gongur verfallsraktu feløgum teirra í Sandavági. Ikki minst hevur tann avgreiðslumaðurin krav uppá svar, sum á keiuni í Havn í vár gav Vilhelm Nielsen tað svar, tá hann var og avheintaði veru: »Nei takk, eg eri ikki streikubrotari«, og fór sin veg.

Lossingarmaðurin í Havn